

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології
та управління

М. А. Лепський

“31” серпня 2016 р.

СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів

спеціальності 074 «Публічне управління та адміністрування»

освітня програма «Державна служба»

Укладач: Скворець В.О., д. філос. н., професор кафедри

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Протокол № 1 від “26” серпня 2016 р.
Завідувач кафедри соціальної філософії та
управління

Т.І. Бутченко

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “30” серпня 2016 р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціології та управління

О.С. Маліновська

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність <u>074 Публічне управління та адміністрування</u>	Рік підготовки:	
	Освітня програма Державна служба	1 -й	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 1	Рівень вищої освіти: магістерський	6 год.	
		Семінарські	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування в магістрів державної служби уявлень про зміст соціальної і гуманітарної політики в Україні.

Завдання:

- засвоєння студентами теоретико-методологічні основи соціальної та гуманітарної політики, визначення її місця в системі управлінських знань;
- визначення проблемного поля діяльності державного службовця;
- ознайомлення студентів з механізмами реалізації соціальної політики;
- аналіз специфіки основних напрямів соціальної та гуманітарної політики в Україні;
- вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду в галузі соціальної політики;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття і проблеми соціальної та гуманітарної політики;
- сутність, зміст, мету і функції соціальної і гуманітарної політики;
- роль держави та інших соціальних суб'єктів у реалізації соціальної та гуманітарної політики;
- взаємозв'язок і взаємозалежність соціальної політики з економікою та соціальною структурою суспільства;
- основні засади державної політики в галузі демографічного розвитку, соціально-трудових відносин, соціального захисту та соціального забезпеченню населення, освіти, охорони здоров'я, науки, культури;
- роль соціального партнерства як механізму реалізації соціальної політики;

- зарубіжний досвід формування і реалізації соціальної та гуманітарної політики.

вміти:

- користуватися понятійним апаратом соціальної та гуманітарної політики;
- аналізувати проблеми соціальної та гуманітарної політики;
- досліджувати нормативно-правову базу конкретних напрямів соціальної та гуманітарної політики;
- використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід соціальної та гуманітарної політики.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Соціальна і гуманітарна політика» пов'язує з широким спектром гуманітарних дисциплін, що вивчаються студентами спеціальності «Державна служба». Місце цієї навчальної дисципліни серед інших визначається тим, що вона безпосередньо вивчає соціальні проблеми українського суспільства та шляхи їх вирішення. Курс «Соціальна і гуманітарна політика» займає важливе місце в системі управлінських, соціологічних та політологічних знань. Він тісно пов'язаний з такими науковими дисциплінами як загальна соціологія, політологія, конституційне право, соціологія управління, управління персоналом тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ І. Теоретико-методологічні засади та практичне підґрунтя формування соціальної та гуманітарної політики

Тема 1. Вступ до курсу «Соціальна та гуманітарна політика»

Зміст понять «соціальний розвиток» і «гуманітарний розвиток». Соціальний розвиток. Механізм соціального розвитку. Соціальні відносини. Соціальний процес. Складові соціального розвитку. в'язок соціального розвитку і соціальної політики. Гуманітарний розвиток. Гуманітарна політика. Соціально-трудова сфера – основа соціального розвитку і соціальної політики. Зміст поняття «соціально-трудова сфера». Фази відтворення робочої сили та її соціальний супровід. Основні блоки соціально-трудової сфери: соціальна сфера; ринок праці; сфера мотивації виробничої праці. Компоненти соціально-трудової сфери, що забезпечують умови для взаємодії працівника із засобами та предметами праці: система соціального захисту населення; система соціального партнерства; система соціального страхування; пенсійна система; охорона праці тощо. Сутність, зміст, мета і функції соціальної політики. Основа відносин «особа – держава». Соціальна справедливість. Соціальна політика в парадигмі соціальної справедливості. Підходи до поняття «соціальна політика». Вузьке і широке розуміння соціальної політики. Зміст соціальної політики: соціальний захист знедолених; боротьба з бідністю; регуляція ринку праці; охорона здоров'я; освіта; культура; регулювання демографічних процесів; етнонаціональні питання тощо. Мета соціальної політики. Функції соціальної політики. Предмет, об'єкт і суб'єкти соціальної політики. Предмет соціальної політики. Об'єкт соціальної політики. Основні механізми та інструменти реалізації соціальної політики: соціальне управління і регулювання. Суб'єкти соціальної політики: людина (особистість), держава, суспільство, соціальні спільноти та інститути, політичні партії, громадські організації, асоціації громадян, колективи, професійні спілки, фонди, підприємці та роботодавці. Перетворення людини з об'єкта на активний, творчий суб'єкт соціальної політики.

Тема 2. Демографічна криза і соціальна політика в Україні

Сутність, причини і наслідки демографічної кризи в Україні. Демографія. Демографічні процеси. Демографічні показники. Сучасна демографічна ситуація в Україні. Зміни загальної чисельності населення в Україні. Причинами демографічної кризи в Україні: причини соціально-економічного характеру, причини соціально-психологічного характеру. Прогнози розвитку демографічної ситуації в Україні. Демографічна криза як відображення кризи процесу суспільного відтворення в Україні. Тенденції змін демографічних показників (1989 р., 2004 р., 2013 р.): загальна чисельність народжених, сумарний коефіцієнт народжуваності, загальна

чисельність померлих, коефіцієнт смертності. Процеси старіння населення. Стан здоров'я населення України. Соціальні хвороби в Україні (туберкульоз, СНІД, психічні розлади, травматизм, отруєння сурогатами алкоголю й наркотиками). Статева деформація структури населення. Вплив міграції на демографічну ситуацію в Україні. Еміграційні процеси і міграційні втрати України. Вплив еміграційних процесів на репродуктивний, інтелектуальний та творчий потенціал української нації. Демографічна політика в Україні. Демографічна політика України як засіб подолання демографічної кризи. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Умови надання державної допомоги при народженні дитини та розміри цієї допомоги. Здоров'я і чисельність населення як запорука здорового суспільства. Закон України «Про основи національної безпеки України» про загострення демографічної кризи як загрозу безпеці.

Тема 3. Вдосконалення трудових відносин як напрям соціальної політики

Державна політика України у сфері трудових відносин і зайнятості населення. Правове регулювання трудових відносин в Україні. Кодекс законів про працю України. Вплив ринкових реформ на формування трудових відносин, формування ринку праці та зміни соціальної структури населення України. Приватизація в Україні, лібералізація ринку, зміни в соціальній структурі населення. Бідність населення України. Проблема реформування оплати праці. Заробітна плата та її соціальне значення. Функції зарплати в ринковій економіці. До таких функцій належать наступні: 1) визначає ступінь платоспроможного попиту найманих працівників і членів їх сімей. 2) є одним з головних джерел формування бюджетів, що дозволяє їм забезпечувати фінансування соціальної сфери і заходів соціального захисту населення. 3) може бути вагомим інвестиційним джерелом, особливо щодо будівництва житла. 4) забезпечують рівень продуктивності праці. 5) Відрахуваннями від заробітної плати формуються ресурси Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Досвід європейських країн з соціально орієнтованою ринковою економікою щодо досягнення рівноваги інтересів щодо соціально справедливого розподілу виробленого національного продукту між «працею», «капіталом» і державою. Європейська соціальна хартія. Європейського кодексу соціального забезпечення. Умови переходу від простого до розширеного відтворення робочої сили та збільшення внутрішнього споживання. Безробіття в Україні: причини, наслідки, шляхи скорочення. Зміст поняття «безробіття». Зміст поняттям «природний рівень безробіття». Види безробіття (офіційно зареєстроване, приховане безробіття).

Розділ II. Механізми реалізації соціальної та гуманітарної політики

Тема 4. Пенсійна система в Україні

Пенсійне законодавство і проблеми пенсійного забезпечення громадян України. Поняття «пенсія», «пенсійна система». Закон України «Про пенсійне забезпечення». Пенсійний фонд України. Види державних пенсій. Трудові пенсії. Пенсії за віком. Пенсії по інвалідності. Пенсії у разі втрати годувальника. Пенсії за вислугу років. Умови призначення пенсій. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян. Утворення проблеми «зрівнялівки» в пенсійному забезпеченні та «спецпенсіонерів».

Реформування пенсійної системи – важливий напрям соціальної політики. Стратегія розвитку пенсійної системи (2005 р.). Перехід від трудового пенсійного стажу до страхового. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Основні положення цього закону. Законодавчі зміни в пенсійному законодавстві в 2014-2016 році.

Міжнародний досвід організації пенсійного забезпечення. Досвід пенсійного забезпечення в США. Умови отримання права на пенсію в США. Соціальне страхування як основа пенсійної системи США. Загальна федеральна програма в США. Регресивний податок на соціальне страхування.

Тема 5. Система соціального страхування

Історичний та міжнародний досвід організації соціального страхування. Поняття «соціальне страхування». Виникнення соціального страхування в умовах індустріального суспільства. Модель системи соціального страхування О. Бісмарка. Особливості системи соціального страхування Беверіджа.

Система соціального страхування в Україні. Концепція соціального забезпечення населення України в умовах переходу до ринкової економіки. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням». Форми державного регулювання соціального страхування.

Шляхи реформування соціального страхування в Україні. Введення нових принципів соціального захисту в Україні. Нові види страхових послуг. Розвиток ринку страхових послуг в Україні. Проблема введення загальнообов'язкового державного медичного соціального страхування.

Тема 6. Державна політика в галузі освіти, охорони здоров'я, науки і культури

Освіта – пріоритетна галузь соціально-економічного розвитку суспільства. Поняття «освіта», «людський капітал». Роль і значення людського капіталу в розвитку суспільства. Функції шкільної освіти. Національна програма «Освіта: Україна XXI століття». Освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку. Спадщина радянського періоду в українській освіті. Необхідність модернізації освіти. Закон України «Про освіту» та інші законодавчі акти у сфері освіти. Концепція розвитку освіти в Україні. Проблеми освіти в сучасній Україні. Перспективи розвитку освіти в Україні. Проблема забезпечення правового статусу освітян. Визначення правового статусу освітян у Законі України «Про освіту». Реальний статус освітян. Боротьба освітян за свої соціально-економічні права та зміна становища педагога в суспільстві.

Збереження життя і здоров'я людини як проблема соціальної політики. Поняття «здоров'я», «охорона здоров'я». Стан здоров'я нації і людський розвиток. Індекс людського розвитку. Стратегія здоров'я для всіх. Охорона здоров'я в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку. Системна криза в охороні здоров'я. Державна політика в галузі охорони здоров'я. Законодавство України про охорону здоров'я. Головні напрямки державної політики в галузі охорони здоров'я. Проблема забезпечення правового статусу медичних працівників. Реформи в галузі охорони здоров'я. Розвиток приватної медицини та необхідність збереження державної системи охорони здоров'я.

Культура в Україні: стан, проблеми, перспективи розвитку. Радянська культурна спадщина в Україні. Культура в ринкових умовах. Вплив масової культури країн Заходу на культуру України. Комерціалізація культури. Необхідність державної підтримки розвитку культури.

Розвиток науки і культури як напрям соціальної політики і засіб розв'язання соціальних проблем. Розвиток науки – необхідна умова суспільного поступу. Національний характер цінностей духовної культури. Вплив науки і культури на розв'язання соціальних проблем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади та практичне підґрунтя формування соціальної та гуманітарної політики												
Тема 1. Вступ до курсу «Соціальна та гуманітарна політика»	12	2				10						
Тема 2. Демографічна криза і соціальна політика в Україні	12	2				10						
Тема 3. Вдосконалення трудових відносин як напрям соціальної політики	12		2			10						
Тема 4. Проблема соціального захисту населення та підвищення рівня життя в Україні	10					10						
Разом за змістовим модулем 1	46	4	2			40						
Розділ 2. Механізми реалізації соціальної та гуманітарної політики												
Тема 5. Пенсійна система в Україні	12		2			10						
Тема 6. Система соціального страхування	12		2			10						
Тема 7. Державна політика в галузі освіти, охорони здоров'я, науки і культури	12	2				10						
Тема 8. Соціальна політика як засіб вирішення соціальних конфліктів	8					8						

Разом за змістовим модулем 2	44	2	4			38						
Усього годин	90	6	6			78						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Вступ до курсу «Соціальна та гуманітарна політика»	2	
2	Демографічна криза і соціальна політика в Україні	2	
3	Державна політика в галузі освіти, охорони здоров'я, науки і культури	2	
	Усього	6	

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Вдосконалення трудових відносин як напрям соціальної політики	2	
2	Пенсійна система в Україні	2	
3	Система соціального страхування	2	
	Усього	6	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Вступ до курсу «Соціальна та гуманітарна політика»	10	
2	Демографічна криза і соціальна політика в Україні	10	
3	Вдосконалення трудових відносин як напрям соціальної політики	10	
4	Проблема соціального захисту населення та підвищення рівня життя в Україні	10	
5	Пенсійна система в Україні	10	
6	Система соціального страхування	10	
7	Державна політика в галузі освіти, охорони здоров'я, науки і культури	10	
8	Соціальна політика як засіб вирішення соціальних конфліктів	8	
	Усього	78	

Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота студента з курсу «Соціальна і гуманітарна політика» передбачає розробку презентації на одну з актуальних тем, запропонованих викладачем. Зміст презентації включає: тему; план, що відображає структуру і зміст теми; вступ – обґрунтування актуальності досліджуваної теми і постановку мети; аналіз відображення змісту теми в різних джерелах; формулювання основних понять і теоретичних положень теми; список джерел.

8. Види контролю і система накопичення балів

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Соціальна та гуманітарна політика» включає:

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретних завдань.

Оцінювання відповідей на семінарському занятті:

4 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

3 бали – змістовна відповідь з використанням одного джерела;

2 бали – змістовне доповнення;

1 бал – поверховий виклад матеріалу;

0 балів – відсутність відповіді.

Рубіжний підсумковий контроль проводиться по завершенні вивчення змістовного модуля у вигляді контрольної роботи або тестування.

Оцінювання контрольних робіт:

10-12 балів – повна змістовна відповідь на всі завдання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;

7-9 балів – авторська позиція заявлена, але повністю не обґрунтована, викладення матеріалу засноване на знанні джерел, але без аналітичної позиції;

4-6 балів – поверховий виклад матеріалу, слабе знання теоретичних джерел;

1-3 бали – короткий поверховий виклад матеріалу, нечіткі та помилкові визначення понять;

0 балів – відсутність відповідей.

Підсумковий контроль проводиться по закінченню вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
1.	Самостійна робота	3	8	24
2.	Контрольна робота	12	2	24
3.	Семінарське заняття	4	3	12
Підсумковий рейтинговий бал				60

Поточний контроль знань		Іспит		Сума
Змістовий розділ 1	Змістовий розділ 2	Індивідуальне завдання	Відповідь на запитання	
30	30	20	20	100

Підсумковий контроль включає 40 балів, які розподіляються за наступною схемою: 20 балів – ІДЗ, 20 балів – тестові завдання (10 балів), теоретичне питання (5 балів), практичне завдання (5 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Дікон Б. Глобальна соціальна політика: міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс. Пер. з англ. А. Олійника та ін. – К.: Основи, 1999. – 346 с.
2. Дослідження в Україні проблем економіки, праці, демографії, економічної і соціальної політики: науково-інформаційне видання / ред. Заяць Т.А. – К.: РВПС, 2000.
3. Україна за роки незалежності, 1991-2003. – К.: Нора-друк, 2003.
4. Семигіна Т.В. Соціальна політика у глобальному вимірі / Т.В. Семигіна. – К.: Ун-ке вид. «Пульсари», 2003. – 252 с..
5. Скворець В.О. Життєустрій народу як соціальний феномен. Монографія / Володимир Олексійович Скворець. – Запоріжжя: КСК-Альянс, 2012. – С. 254-292. – С. 188-220.
6. Шевчук П. Соціальна політика: Навч. посіб для студ. вищ. навч. закладів, 2-ге вид. / П. Шевчук. – Львів: Світ, 2005. – 400 с.
7. Шевчук П.І. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб. / П.І. Шевчук. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 268 с.

Додаткова

1. Андрієвська Т. Охорона здоров'я населення – пріоритетний напрямок соціальної політики держави / Т. Андрієвська // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2004. – С. 52-53.
2. Бевз Г.М. Показники нормативного здорового розвитку та соціалізації особистості як орієнтири формування соціальної політики на захист дитинства / Г.М. Бевз, Л.І. Тарусова // Український соціум. – К., 2005. – № 5-6 [10-11]. – С. 112-114.
3. Боднарук М.І. Соціальне страхування в Україні: правові аспекти становлення та розвитку. Монографія / М.І. Боднарук. – Чернівці: Рута, 2002. – 247 с.
4. Гакало В.В. Криза в галузі охорони здоров'я: вступ до проблеми / В.В. Гакало, Ю.В. Деркач, Л.Я. Радиш // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2007. – № 1. – С. 44-46.
5. Кашенко О.Л. Соціально-економічні основи страхування. Навч. посібник / О.Л. Кашенко, В.А. Борисова. – Суми: Університетська книга, 1999. – 252 с.

6. Кирієнко П. Проблеми житлової політики в Україні та шляхи їх вирішення / П. Кирієнко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2006. – № 1. – С. 196-201.
7. Кремень В.Г. Освіта і наука України – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / Василь Григорович Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
8. Курило І. Про базисні принципи соціально-демографічної політики в Україні / І. Курило // Україна: аспекти праці. – К., 2006. – № 4. – С. 27-33.
9. Ляхович П. Пошуки взаємозв'язку економічного зростання і соціальної політики // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, ДРІДУ, 2002. – Вип. 4 (10). – С. 95-100.
10. Масионис Дж. Социология / Дж. Масионис. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004.- 752 с. – С. 182-192.
11. Макаренко Г. Ключ до вирішення житлових проблем / Г. Макаренко // Юридичний вісник України. – 2007. – № 15. – С. 12.
12. Макаренко Г. Працюючі громадяни не можуть бути бідними / Г. Макаренко // Юридичний вісник України. – №23 (623). – 2007. – С. 1, 5.
13. Морозова О. Європейські принципи та стандарти системи соціальних гарантій (Європейська конвенція з прав людини) / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. – 2005. - №2(32). – С. 18-19.
14. Морозова О. Європейські принципи та стандарти системи соціальних гарантій: Європейський кодекс соціального забезпечення / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. – 2005. - №5 (35). – С. 20-21.
15. Новиков В.М. Політика розвитку соціальної інфраструктури: підсумки та проблеми / В.М. Новиков // Демографія та соціальна економіка. – 2005. – № 1. – С. 85-93.
16. Радиш Я. Рівень здоров'я громадян України – як інтегральний показник соціальної політики та державного управління в галузі охорони здоров'я / Я. Радиш // Вісник Української академії державного управління при Президентові України. – 2002. - № 3. – С. 306-315.
17. Святоцький О. Інтелектуальний потенціал – стратегічний пріоритет України у ХХІ столітті / О. Святоцький // Право України. – 2001. – № 5. – С. 3-11.
18. Система пенсійного забезпечення в Україні. – К.: Преса України. – 2003. – 24 с.
19. Скворець В.О. Громадянське суспільство і детермінанти оптимізації його розвитку в Україні: Дис. к. ф. н.: 09.00.03. – 21.06.07 / Володимир Олексійович Скворець. – Запоріжжя, 2007. – 206 с.
20. Скворець В.О. Соціальна політика в Україні: методичні вказівки до семінарських занять для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Соціальна робота». – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 59 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Агарков О.А. Громадянське суспільство як суб'єкт соціально-політичного маркетингу / О.А. Агарков // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2011. – вип.. 51. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_51/Gileya51/P6_doc.pdf
2. Андреева Т.О. Теоретичні засади моделювання сучасної культурної політики демократичного суспільства / Т.О. Андреева, С.В. Дрожжина. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/intelekt/2008_6/15.pdf
3. Белоусова О.С. Актуальні проблеми безробіття в Україні в умовах фінансово-економічної кризи / О.С. Белоусова, А.В. Заїкіна, Г.Ю. Козлова // Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. – 2011. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vviem/2011_2/4.pdf
4. Бережна О. Рівень і якість життя населення / О.О. Бережна // Держава та регіони. –

- Серія: Економіка та підприємництво. – 2012. – №5(68). – С. 5-11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2012_5/files/EC512_5.pdf
5. Богиня Д.П. Відчуження праці в системі чинників розвитку трудового менталітету / Д.П. Богиня // Український соціум. – 2002. – № 1. – С. 122-133. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2002_1/122-133.pdf
 6. Гансова Е.А. Науково-теоретичні засади соціальної політики / Е.А. Гансова // Вісник Одеського національного університету. Науковий журнал. – Серія: Соціологія і політичні науки. – 2011. – Вип. 10. – С.691-696. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vonu_sip/2011_10/pdf/str_691-696.pdf
 7. Гірченко Т. Економічні проблеми розвитку будівництва житла в сучасних умовах / Т.Д. Гірченко, С.А. Стратонов, К.М. Купрієнко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 3. – С. 46-51. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VUBsNbU/2011_3/VUBSNBU12_p46-p51.pdf
 8. Грішнова О.А. Соціальна відповідальність – шлях до європейської соціальної держави в Україні / О.А. Грішнова // Соціально-трудові відносини: теорія та практика: збірник наукових праць. – 2011. – № 2. – С. 5-12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/Stvtip/2011_2.pdf
 9. Головатий М.Ф. Державна молодіжна політика як феномен суспільного розвитку і нова парадигма державотворення в країнах перехідного стану / М.Ф. Головатий // Український соціум: науковий журнал. – 2002. – № 1. – С. 54-62. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2002_1/54-62.pdf
 10. Дегтяр А. Напрямки державної демографічної політики у сфері поліпшення стану здоров'я та підвищення тривалості життя населення в Україні / А.О. Дегтяр, О.М. Перебийнос // Публічне управління: теорія та практика. – 2012. – № 3 (11). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pubupr/2012_3/doc/2/03.pdf
 11. Діденко Н. Ринок праці та стратегія зайнятості в ЄС: досвід регулювання та державного управління / Н. Діденко // Публічне управління: теорія та практика. – 2010. – № 2. – С. 132-137. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Pubupr/2010/2010-2/doc/3/07.pdf
 12. Жадан О.В. Роль держави в системі соціально-трудових відносин / О.В. Жадан // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. – Серія «Державне управління». – 2011. – № 1. – С. 229-233. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_1/index.html
 13. Жовнір С.М. Актуальні питання пенсійної реформи в Україні / С.М. Жовнір // Економічні інновації. – 2011. – Вип. 43. – С. 104-112. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ei/2011_43/pdf/12_Zhov.pdf
 14. Іляш О.І. Діагностика ринку праці в умовах конкуренції / О.І. Іляш, О.А. Петренко // Науковий вісник. 2007. – Вип. 17.1. – С. 211-214. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/.../211_Ilasz_17_1.pdf
 15. Казанчан А. Види соціального забезпечення громадян в Україні: проблемні питання / А.А. Казанчан // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3. – С. 11-20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vzjui/2010_3/10kaacpq.pdf
 16. Карамішев Д.В. Соціальне страхування як механізм реалізації соціальної політики держави / Д.В. Карамішев, Л.Є Карамішева // Публічне управління: теорія та практика. Збірник наукових праць. – 2011. – №1(5). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pubupr/2011-1/doc/3/02.pdf
 17. Катаєв С.Л. Позитивні та негативні наслідки реформ у вищій освіті / С.Л. Катаєв //

Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. Міжвузівський збірник наукових праць. -2012. – № 54. – С. 133-138. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Staptp/2012_54/files/ST5412_18.pdf

18. Кукурудза І.І. Стратегія підвищення якості життя населення України / І.І. Кукурудза // Вісник Черкаського університету. – Серія: Економічні науки. – 2011. – № 207. – С. 3-11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/econ/2011_207/N207p003-011.pdf
19. Козловський С.В. Пенсійна реформа в Україні: сьогодення та можливі наслідки в майбутньому / С.В. Козловський, Е.А. Кіреєва. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2011.../EC611_04.pdf
20. Кочума І. Стан зайнятості та безробіття в Україні на сучасному етапі. / І.Ю. Кочума // Фінансовий простір. – 2011. – № 3. – С. 119-126. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Fin_pr/2011_3/11kiytps.pdf
21. Крамаренко Л.В. Соціальний захист населення в країнах Європейського Союзу (на прикладі категорії «багатодітні сім'ї») / Л.В. Крамаренко // Науковий вісник Академії муніципального управління: збірник наукових праць. – серія «Управління». – 2011. – Вип. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nvamu_upravl/2011_2/33.pdf
22. Краснікова Л.І. Економічний аналіз бідності в Україні / Л.І. Краснікова, Н.В. Ільчина. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/.../2004.../05_krasnikova_li.pdf
23. Кузьо О.З. Державна культурна політика: культурологічний аспект поняття / О.З. Кузьо. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2011_4/23.pdf
24. Кузьо О.З. Суб'єкти національної культурної політики України у сучасному культуротворчому процесі // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – 2011. – Вип. 17. – Т. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uk_msshr/2011_17_2/kyzyo.pdf
25. Кулініч І.О. Ринок праці та зайнятість населення в Україні: соціально-економічний аналіз // Сталий розвиток економіки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre.../20.pdf
26. Левчунь Г. Реформування системи оплати і стимулювання праці / Г. Левчунь // Галицький економічний вісник. – 2012. – № 1(34). – С. 84-88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2012_1/COM_PROB/013.pdf
27. Лібанова Е.М. Соціальні проблеми модернізації української економіки / Е.М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1(17). – С. 5-22. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtse/2012_1/p_005-22.pdf
28. Лібанова Е.М. Соціально-демографічна політика в Україні у контексті принципів програми дій МКНР (1994р.) / Е.М. Лібанова, І.О. Курило // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 2(12). – С. 12-27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtse/2009_2/p_12-27.pdf
29. Махмудов Х. З. Проблеми бідності населення України та шляхи їх розв'язання / Х.З. Махмудов, О.А. Бурлака, О.П. Бурлака. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nppdaa/econ/2011.../157.pdf
30. Мельниченко О.А. Бідність в Україні: сутність проблеми та шляхи її розв'язання / О.А. Мельниченко // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 2 (18). – С. 124-131. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtse/2012_2/p_124-131.pdf

31. Мельниченко О. Тенденції та пріоритети соціальної політики / О.Мельниченко // Галицький економічний вісник. – 2011. – № 1(30). – С. 67-73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gev/2011_1/ECONOMY_AND_NATIONAL_ECONOMY/011.pdf
32. Мельничук Д.П. Модернізація суспільства: теоретичні аспекти та практичні суперечності / Д.П. Мельничук // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1(17). – С. 23-31. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtse/2012_1/p_023-31.pdf
33. Михайловська І.М. Система соціального захисту населення в Україні: сутність, основні складові та напрямки вдосконалення / І.М. Михайловська, О.В. Неліпович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 6. – Т. 4. – С. 255-260. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vchnu_ekon/2011_6_4/255-260.pdf
34. Момотюк О.М. Дослідження бідності в Україні та шляхи її подолання / О.М. Момотюк // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових праць. – 2011. – №1. – С.125-129 –[Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2011_1/1-4-20.pdf
35. Морозова Л.П. Конфлікт як умова соціальних змін / Л.П. Морозова // Наукові записки НаУКМА. – 2002. – Т. 20. – Ч. 1. – С. 104-109. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Spec/2002_20-1/26_morozova_lp.pdf
36. Мостовенко О.О. Позитивні та негативні наслідки пенсійної реформи / О.О. Мостовенко, Б.Е. Головаш, Ю.Б. Чернявська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_4/Mostovenko_411.htm
37. Непомнящий О. Житлова політика провідних країн сучасного світу: досвід для України / О. Непомнящий // Публічне управління: теорія та практика. – 2012. – № 1 (9). – С. 123-129. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pubupr/2012_1/doc/3/04.pdf
38. Нікіфоров П.О. Соціальне страхування України: проблеми і перспективи його функціонування / П.О. Нікіфоров, А.О. Вольська // Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 6. – С. 3-5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_6/3.pdf
39. Опалько В.В. Реформування системи охорони здоров'я в Україні / В.В. Опалько // Вісник Черкаського університету. – Серія: Економічні науки. – 2011. – № 207. – С. 53-56. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/econ/2011_207/N207p053-055.pdf
40. Пасека В.П. Соціальний конфлікт як складова суспільного життя / В.П. Пасека // Кримський юридичний вісник. – 2010. – Вип. № 1(8). – Ч. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Kyuv/2010_1_2/41.pdf
41. Пожарська Н.М. Ризики трансформації сучасної системи освіти в засіб відчуження / Н.М. Пожарська // Грані. – 2012. – № 2. – С. 61-65. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/grani/2012_2/15.pdf
42. Рев'якін О.С. Аналіз стану сучасного ринку праці в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О.С. Рев'якін // Сталий розвиток економіки: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3. – С. 29-32. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_3/29.pdf
43. Рудкевич І.В. Роль держави в моделях соціального захисту населення / І.В. Рудкевич // Науковий вісник Академії муніципального управління: збірник наукових праць. – серія «Управління». – 2011. – Вип. 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_upravl/2011_1/22.pdf
44. Скуратівський В.А. Основи соціальної політики: Навч. посіб. / В.А. Скуратівський, О.М.

- Палій. – К.: МАУП, 2002. – 200 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: chitalka.info/up_32/up_32index.htm
45. Слабко Я.Я. Дослідження проблеми зайнятості в Україні / Я.Я. Слабко // Грани. – 2012. – № 10 (90). – С. 74-76. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/grani/2012_10/20.pdf
46. Стойка А. Критерії формування та реалізації соціальної політики: теоретичний аспект // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. – Серія: Державне управління. – 2010. – №3. – С. 227-233. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/2010_3/files/DU310_44.pdf
47. Часник Г.В. Соціально-демографічний стан України : наслідки для народу та держави / Г.В. Часник // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. – Серія: Державне управління. – 2011. – № 3. – С. 163-173. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_29.pdf
48. Цвігун І.А. Демографічна безпека України: аналіз і стратегія розвитку / І.А. Цвігун // Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – 2011. – № 5. – С. 175-182. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ape/2011_5/APE-2011-05/175-182.pdf
49. Череп А.В. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні як фактор стабільного розвитку країни / А.В. Череп, О.А. Лисенко // Сталій розвиток економіки: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – №7 (17). – С. 7-11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2012_7/7.pdf
50. Чуприна О.О. Соціальна нерівність і бідність в Україні / О.О. Чуприна // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого: збірник наукових праць. – Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2011. – № 2 (5). – С. 57-66. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vnyua_etp/2011_2/07_Chupr.pdf
51. Шимановська Р.М. Державні механізми реформування системи оплати праці. Р.М. Шимановська // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 3 (30). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/SOC_Gum/tpdu/2010_3/doc/3/23.pdf
52. Шимченко Л.А. Ринок праці в Україні: проблеми та складнощі реформування / Л.А. Шимченко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../Shimchenko.pdf
53. Яременко О.О. Соціальна політика як регулятор взаємовідносин соціальних структур і соціальних інститутів // Український соціум. – 2002. – № 1. – С. 9-20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2002_1/9-20.pdf
54. Яшкіна О.І. Статистичний аналіз наукового потенціалу України / О.І. Яшкіна // Статистика України. – 2011. – № 1. – С. 22-27. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/su/2011_1/yashkina22-27.pdf

Погоджено _____
відділ з навчальної роботи
«_____» _____